

Stručni rad

RAZVOJ IDEJA U ŠKOLI

Martina Holešek

Srednja medijska in grafična šola Ljubljana

Sažetak

Razni rječnici definiraju ideju kao rezultat najviše mentalne aktivnosti. Ideja je koncept koji postoji u našem umu kao rezultat mentalnog razumijevanja, zavisti ili djelovanja. Učenici Srednje medijsko-grafičke škole u Ljubljani svoju ideju moraju nekoliko puta realizirati, koju na inovativan način unose u proizvod. Osposobljeni su za dva različita zanimanja: grafički i medijski tehničar. Program medijski tehničar nudi širok spektar znanja iz područja medija i otvara vrata u različitim smjerovima, dok grafički tehničar uči cjelokupni grafički proces.

Ključne riječi: ideja, grafički tehničar, medijski tehničar

1. Uvod

Razni rječnici definiraju ideju kao rezultat najviše mentalne aktivnosti, koja ukazuje na realizaciju, vrijeme izvršenja, ideje ili skup ideja koje se stvaraju u našem umu... Ideja je pojam koji postoji u našem umu kao rezultat mentalnog razumijevanja, zavisti ili djelovanja.

2. Zašto su ideje važne?

Sposobnost čovječanstva da ima ideje, da ih obrađuje rješenjima i djelima ono je što nas odvaja od drugih bića. Važnost ideja ne može se bolje izraziti: bez njih nema napretka, nema promjene, a daljnji razvoj čovječanstva gotovo je zaustavljen. Ideje čine svijet, a svaka ima manji ili veći utjecaj. Sve oko nas, gotovo gdje god pogledamo, ono što dodirnemo, rezultat je ideja određenih inovatora koji su svojim kreacijama oblikovali svijet kakav danas poznajemo.

2.1. Kako doći do dobre ideje?

Često smo okruženi dobrim idejama, ali ne nalazimo inspiraciju i motivaciju u sebi da bismo to mogli otkriti. Počnimo s razmišljanjem o tome za što nam je ideja uopće potrebna. Želimo li izmisliti nešto novo, napisati dobru priču ili organizirati tematsku zabavu? Što god da je, dobro je istražiti temu prije nego počnemo raditi. Tako upoznajemo stvari koje su drugi radili prije nas i možda dobijemo inspiraciju. Najlakši način da dobijete inspiraciju je čitanje. To mogu biti knjige, časopisi, članci na web stranicama... Također je dobro i inspirativno razgovarati s ljudima koji puno znaju. Svatko od nas ima svoju priču i ne postoje dvije potpuno iste. Konačno, inspiraciju možemo crpiti iz vlastog života razmišljajući o zanimljivim događajima koji su nam se već dogodili. Pišeš li dnevnik? Možda je vrijeme za početak. Kada primijetimo, sjetimo se ili čujemo ideju koja nam je zanimljiva, zapisujemo je i kada je najmanje očekujemo ili trebamo, ona će nam pomoći. Važno je znati da ćemo na putu do dobre ideje naići na niz loših, iako se na prvu neće činiti takvima. Često podsvjesno u svojim glavama postavljamo granice do čega naša mašta može doseći pri stvaranju. Osjećamo pritisak da iskašljamo

najbolju i najveću ideju koja je ikada postojala i stoga nam je teško doći do željenog cilja.

2.2. Što je s učenicima?

U 3. godini često se nađu u situacijama u kojima treba smisliti inovativnu, jedinstvenu ideju – bilo da se radi o scenariju kratkog igranog filma, animacijskoj priči, traženju materijala za odabranu animaciju, temama za snimanje televizijskog priloga...

2.3. Medijski tehničar

Program Medijski tehničar nudi širok spektar znanja iz područja medija i otvara vrata u različitim smjerovima. Neki dolaze u školu bez posebnog interesa za medije i onda otkriju što im se sviđa. Na početku školovanja stječu uglavnom teorijska znanja, kao što su rad fotoaparata, razne vrste ispisa, osnovno rukovanje računalom i nekoliko programa (npr. Excel i Word). Također uče kako funkcionira grafički proces, koja je uloga medija i grafičkih tehničara u procesu izrade tiskanih medija. U drugoj godini detaljnije upoznaju programe Adobe paketa - Illustrator, Lightroom..., uče osnove fotografije i usavršavaju se u tome. Fotografiraju se i u studiju i na terenu. Također uče programske jezike CSS i HTML te kreiraju vlastitu web stranicu i kratku animaciju. Međutim, sada, u trećoj godini, postaje zanimljivo dok uče snimati filmove, rukovati kamerama i snimati intervju. Studio se i ove godine koristi za snimanje emisije. Također uče o različitim vrstama animacije. Svoje znanje kodiranja nadograđuju poznavanjem drugog programskog jezika – Pythona. Velik dio vremena također je posvećen korištenju Photoshopa i InDesigna. Kad dođu u četvrti razred, biraju između tri smjera: ako su na satu filma, veći je naglasak na snimanju i razumijevanju filmova; ako su odabrali televiziju, eksperimentiraju u snimanju emisija, intervju i priloga; međutim, ako su odabrali animaciju, još više pažnje posvećuju različitim vrstama animacije. U četvrtoj se godini okušaju i u izradi vlastite aplikacije, kreiranju vlastitog stila fonta, nadogradnji znanja o izradi web stranica te upoznavanju još nekoliko programa kao što su Blender za 3D animaciju i Audition za uređivanje zvuka.

2.4. Grafički tehničar

Grafički tehničar je program u kojem polaznici uče osnove digitalnog grafičkog dizajna, osposobljavaju se za samostalan rad na klasičnim i digitalnim tiskarskim strojevima te za uvezivanje i doradu kartona. U grafičkoj pripremi tekst i slika se oblikuju u pravilno grafički oblikovan dokument, koji služi za izradu tiskarske forme; potrebna im je za izradu otiska u različitim tehnikama tiska. U području grafičkog dizajna stječu osnovna znanja o oblikovanju različitih grafičkih elemenata (slika i tekstova) za estetski oblikovan grafički proizvod. Dizajniraju tekstove i slike za razne grafičke proizvode; koriste Adobe Photoshop, Adobe InDesign i Adobe Illustrator. U grafičkom dizajnu uče koliko je važno dobro dizajnirati sve elemente, jer jedino tako mogu dobiti dobar grafički proizvod. Pripremaju osnovne datoteke za izradu tiskarskih formi za različite tiskarske tehnike. U školi imamo dvije stručne učionice; u jednom su jednobojni offset strojevi, na kojima uče osnovne postavke i izradu jednobojnog tiska. U drugom imaju praktičnu nastavu na četverbojnom offsetnom stroju na kojem u jednom prolazu izrađuju otiske u boji. Postavljaju sve osnovne postavke na strojevima za offset tisak: umetnuti dio, dio za ispis i izloženi dio. Pripremaju tiskarski papir, miješaju tiskarsku tintu, stežu tiskarsku formu, ubacuju tintu na podlogu, podešavaju sve naslone, ručke i vodilice. Dobre postavke tiskarskog stroja omogućuju im dobar ispis na papiru, kartonu. Prilikom izrade printeva upoznaju se s različitim zakonitostima i prate ih do konačnog otiska koji je temelj za dobar finalni grafički proizvod. U učionici uče pripremati sita; to je tiskarska forma koja im omogućuje ispis na raznim materijalima: papir, plastika, tkanina. Ova tehnika tiska razlikuje se od ostalih po tome što koristi gumicu za potiskivanje tinte kroz sito na materijal. Pripremaju tiskarske boje koje su vrlo različite, ovisno o materijalu na koji ćemo tiskati. Tiskaju s jednim sitom, tiskaju jednu po jednu boju. Također tiskaju s četiri sita koja ispisuju četiri boje na podlozi. To radi stroj za sitotisak. Otisci se moraju osušiti jer je boja jako gusta. Rade i u tehnici tampon tiska, gdje pripremaju tiskarsku formu i izrađuju otiske na raznim proizvodima: olovke, čaše, futrole... U učionici se nalaze i dvije starije tiskarske preše, cilindar i stroj za zaključavanje koji se koristi za rezanje i urezivanje kartonskih proizvoda. Učenicima uče i tehniku vrućeg tiska, kojom mogu tiskati na papir ili karton s tiskarskom formom i folijom. Rade i na stroju za digitalni tisak. Uglavnom tiskaju na papir i

karton. Tiskaju razne grafičke proizvode poput posjetnica, letaka, kao i one zahtjevnije, npr. kalendar, bilježnica, brošura. Oni također završavaju proizvode nakon digitalnog tiska. U učionici za ostale tehnike tiska imaju i printer za direktan tisak na tekstil, što je super kada im treba samo jedna majica s printom. Također imamo sublimacijski printer i toplinsku prešu koja se može koristiti za otiskivanje šalica. Svi otisci izrađeni u drugim stručnim učionicama osmišljeni su do konačnog proizvoda u učionici grafičke dorade i predani naručitelju. Proizvodi koje izrađuju su plakati, brošure, knjige, makete kartonskih kutija, fascikle... U ovoj učionici, za razliku od ostalih učionica, postoji mnogo strojeva i uređaja na kojima raznim tehnološkim operacijama dizajniraju tiskani papir, karton do konačnog proizvoda. Tehnološke operacije koje obavljaju su rezanje (stroj za rezanje ili škare za karton), savijanje (stroj za preklapanje), tkanje, žlijebljenje, šivanje žice, spiralno, provlačenje. Kutije za pojedine proizvode izrađuju se od kartona ručno i oblažu različitim materijalima. Kutije se također oblikuju konstrukcijskim programom i izrezuju na rezaču. Grafički proizvodi sa slovima ili klišejima tiskaju se u tehnici visokog tiska.

2.5. Savjeti za razvoj ideja

Kako bismo pomogli učenicima da razviju ideje koje su im potrebne, često skupljamo savjete o kojima pričamo. Ne samo jednom. Ponavljamo ih i analiziramo nekoliko puta tijekom treninga. A rezultati su tu. Učenici su inovativni i kreativni u područjima koja su ključna za njihov budući rad. Svi strojevi i programi, koji su im dostupni s poštovanjem i pažljivo koriste.

Savjeti za razvoj ideja:

- Ne razmišljajte previše (prepustite se stvaranju i usavršavanju ideje, a ne samo pričati o njoj).
- Nemojte se sramiti (mislimo izvan okvira).
- Ne pokušavajte ugoditi svima.
- Manje je više.
- Nemojte odustati (kada se odlučite za ostvarenje ideje, težite njenom ostvarenju).
- Kreirajte sami.
- Budi iskren.

I još jednom, kada učenici slijede ove smjernice, uspješni su. "Ništa ne funkcionira više od male količine vremena koje je dopušteno da se shvati što je ključno, a što nije. Ako rano počnem s projektom i predana sam mu, gotovo uvijek ću raditi više nego što mogu i utrošit ću mnogo vremena. Ali ako čekam do zadnjeg trenutka, sam stres me usmjerava na ono što je važno i što ću ostaviti iza sebe. Ne bacam nikakav posao, radim brzo i efikasno i radim zadaću." (učenik 3. godine).

3. Zaključak

Kao djeci oduvijek su nam govorili da lijenošću i odugovlačenjem u životu nećemo stići nigdje, a da je naporan rad ključ uspjeha. Ali što ako bi ove dvije osobine pomogle osobi da u životu stigne puno dalje? Osnivač Microsofta Bill Gates jednom je rekao da će uvijek izabrati lijenu osobu koja će obaviti težak posao jer će uvijek pronaći i odabrati najlakši način da obavi posao. Ali kako odugovlačenje pomaže? Čekate li do zadnje minute da obavite određeni zadatak, prisiljeni ste biti usredotočeni na taj i samo taj zadatak.